

ПРОЛОГ

Хлопчик років дванадцяти у блакитному камзолі, розшитому сріблом, але вже добряче забрудненому, проводжав пильним поглядом карету королівського посланника. Вона повільно виїжджала з воріт герцогського замку. Із вікна карети, відхиливши завісу, визирнула дівчина. Вона зустрілася поглядом із хлопчиком, усміхнулася, але відразу ж і зсунула оксамитові шторки.

Хлопчик обурено закопилів губу.

— Колись я обов'язково з нею одружуся, — мовив до свого трохи старшого приятеля, який стояв поруч.

— Так із нею ж уже одружується посланник, — приятель здивовано глипнув на нього.

— Ну то й що! — пишно вбраний хлопчик тупнув ногою. — Посланник уже старий, коли він помре, я з нею одружуся.

— Адріане, ось ви де! — крізь натовп зацікавлених, які теж вийшли поглянути на від'їзд королівського посланника, продиралася невисока худорлява жінка. — Вас усюди шукають! Подивіться на ваш одяг: де ви забруднилися? Хіба спадкоємцю личить так поводитися? Його світлість герцог буде незадоволений. Ходімо швидше, вам треба перевдягнутися.

Хлопчик зітхнув і, ще раз поглянувши услід кареті зі щільно зісунутими завісами, рушив слідом за жінкою.

Королівський посол, вельможний Генріх фон Аренберг, залишав герцогство Гельденське разом із молодого нареченою, Ядвігою Крук, донькою головного герцогського радника. Заручини ці й майбутнє весілля вікликали неабияку кількість пліток. Причому, й у палацових галереях та спальнях вельможних панів, і в міських шинках та на базарах. Шістнадцятирічна Ядвіга була більш як удвічі молодшою за нареченого. Звісно, за наявності вигідної партії на таке мало хто зважав би. Але, враховуючи неймовірну красу дівчини і наближеність її батька до герцога, можна було легко знайти більш підхожу кандидатуру. І за віком, і за титулом. Пліткарі відверто дивувалися й висловлювали найнеймовірніші версії. Аж до того (промовляли завжди пошепки та з огляданням), що королівський посланник — чаклун, який чарами привернув до себе нещасну дівчину. Адже всім відомо, що Його Величність Август VI аж надто поблажливо ставиться до різного роду ворожбитів. Не те, що його світлість герцог Рудольф. У Гельдені лише за розмови про магію можна втрапити за ґрати, а чаклуни та інша нечисть сюди й носа бояться потикати. Рада Ревнителів благочестя не дримає, хвала Всевидющому!

Ядвіга зсунула шторки карети, закриваючись від зацікавлених очей, і кинула швидкий погляд на свого нареченого. Генріх дримає, одхилившись на спинку сидіння, обтягнуту темно-синім атласом. Біля очей залягли ледь помітні зморшки, але загалом вельможний посол мав вигляд молодшого за свої роки. А дами при дворі Його Величності Августа VI вважали Генріха дуже привабливим і навіть дещо загадковим. Ядвіга зітхнула. Карета котилася все далі, наближаючись до кордонів герцогства Гельденського.

ЧАСТИНА І

«...аби віра в Єдиного і Всевидючого усюди на наших землях зростала і процвітала, а всяке нечестиве вчення, натхнене підступами Темного, викорінювалося, ми вирішили вдатися до жорстких засобів, щоб належно покарати тих, хто, впадши у великий гріх, вступає в змову з демонами і чаклунством, заклинаннями та іншими жахливими діяннями насилують псування на приплід тварин, хлібні злаки, виноград на лозах і плоди на деревах, так само, як псують чоловіків, жінок, домашніх й інших тварин та чинять інші незліченні лиходійства. Тому віднині ми своєю волею запроваджуємо на землях герцогства Гельденського Святійшу Раду Ревнителів благочестя на чолі з його високопреосвященством преподобним Деметріусом, знаним своїм праведним життям та непримиренною боротьбою зі всіляким поріддям Темного. Ми усуваємо на шляху Святих Отців усі перешкоди, які можуть якимось чином завадити виконанню їхніх священних обов'язків як суворих і справедливих суддів. Робимо це, щоби зараза єретичної безбожності та потяг до чаклунства не отруїли невинних людей...».

*Із указу герцога Гельденського
Генріха Мудрого*

Розділ I

Ядвіга стояла біля вікна спальні, дивлячись, як у сутінках за брамою маєтку зникають екіпажі. Весільна учта з нагоди її шлюбу з Генріхом фон Аренбергом завершилася, й останні запізнілі гості поспішали додому, аби нарешті залишити гостинного господаря наодинці з молодою дружиною.

Події цього дня Ядвіга пригадувала невиразно: усе злилося в якусь строкату галасливу круговерть. Єдине, що закарбувалось у пам'яті, — широчезні кам'яні сходи міської ратуші, якими дівчина піднімалася під руку з Генріхом. Довгий біло-бузковий шлейф її весільної сукні розтягнувся на кілька сходинок. Його старанно, але не дуже вміло притримували двоє однаково кучеряво-білявих малюків: хлопчик та дівчинка, здається, двоюрідні племінники нареченого.

Його Величність, король Август VI, через невідкладні державні справи не зміг бути присутнім на весільній учті. Але надіслав щедрі подарунки та вітального листа, в якому висловив сподівання незабаром побачити пана посла при дворі разом із молодою дружиною.

Останній екіпаж виїхав за ворота, і брама з брязкотом зачинилася. Отже, Генріх скоро прийде до неї. Ядвіга зіщулилася, незважаючи на теплий вечір, та щільніше загорнулась у халат. Хоча, відверто кажучи, зігріти ця мереживна хмарка, в яку її вдягли запопадливі служниці, навряд чи могла. Та й тремтіла дівчина зовсім не від холоду.

Рипнули двері, до кімнати ввійшов Генріх. Він устиг зняти лише парадний камзол, залишившись у тонкій

батистовій сорочці. Темні кучері без жодного натяку на сивину на тлі білого мереживного коміра здавалися смоляними. Чоловік підійшов до Ядвіги ззаду, обережно відкинув пасма волосся й торкнувся губами її шиї. Дівчина сахнулася, жалібно задзвеніла віконна стулка. Генріх відступив і насторожено глянув на молоду дружину.

— Що з вами?

— Нічого...

Ядвіга відступила од вікна й опустила на ліжку, обхопивши руками плечі.

Генріх не зрушив із місця, пильно дивлячись на молоду дружину.

— Отже, ви таки не любите мене, — констатував сумно. — Я, звісно, відчував це. І все ж, коли на моє освідчення ви відповіли згодою і, мені здалося, навіть зраділи, я ще потай сподівався на диво, ніби наївний хлопчисько. — Генріх гірко посміхнувся. — Але дозвольте все-таки запитати: навіщо тоді було виходити за мене заміж? Адже вас ніхто до цього не змушував. Я старший за вас майже на двадцять років, а з вашою родою, посагом і батьковими зв'язками знайти більш підхожу партію не склало б жодних труднощів. То чому ж?

Дівчина повільно підвелася з ліжка, клацнула пальцями, й на одному з них загорівся й заблимав маленький вогник. Ядвіга плавно повела рукою в повітрі, розсипаючи різнокольорові іскри у темряву кімнати. З цих іскор склалася маленька пташка. Тріпочучи крильцями, вона підлетіла до вікна й опустила Генріху на плече. На свій подив, чоловік не відчув жару, а лише легенький лоскіт. Пташка знову знялась у повітря й вилетіла крізь прочинену шибку.

Генріх зачудовано дивився вслід дивовижній вогняній пташці. Він знову відчув себе маленьким хлопчиком, який, ледь роззявивши рота від захвату, дивиться на фокуси ярмаркового штукаря.

Кольорові іскорки все ще зблискували в темряві кімнати.

— І як давно у вас цей... дар? — урешті озвався Генріх.

Дівчина стенула плечима.

— Певне, від народження. Але кілька років тому це стало сильніше за мене, я просто не могла не чаклувати. Зачинялася в кімнаті, опускала штори й потай робила це. Але якби ви тільки знали, як я боялася...

— У герцогстві Гельденському магія поза законом... — із розумінням кивнув Генріх.

Ядвіга пильно подивилася йому в очі.

— Скажіть, а ви коли-небудь бачили, як до напівсмерті шмагають десятирічного хлопчика тільки за те, що в нього у кишені був камінець незвичної форми, який комусь видався чаклунським амулетом? Ні? А як корчиться на вогнищі жінка, засуджена до страти як відьма, за те, що вона лікувала сусідів травами, а один із цих добропорядних містян доніс про це у Раду Ревнителів благочестя? Не бачили? Звісно, послу такого не покажуть. А я бачила. І не хотіла опинитися на їхньому місці! Чуєте?! Не хотіла! Ось тому вийшла за вас заміж! — з очей Ядвіги бризнули сльози злості й безсилля. — Та я б за кого завгодно вийшла, щоби тільки швидше втекти з того клятого Гельдена!

Ядвіга розридалась, якимось зовсім по-дитячому схлипуючи й розмазуючи сльози по обличчю. Генріх мовчки підійшов і пригорнув її до себе, дівчина не пручалась. Удвох вони сіли на ліжко.

— Не бійтеся, тут ви у цілковитій безпеці. Я скажу навіть більше: наш король дуже шанує магів.

Ядвіга прихилилася до його плеча й затихла, вони сиділи у темряві й мовчали. Так минуло з пів години. Побачивши, що дружина заспокоїлася, Генріх відсторонився від неї і встав.

— Не вимагатиму від вас нічого, мені не треба жертв. На добраніч!

Двері за чоловіком зачинилися. Подув нічного вітру носив по кімнаті маленькі різнокольорові іскри, що залишилися на згадку про вогняну пташку.

Розділ 2

— Що це з ним? — голова Ради Ревнителів благочестя герцогства Гельденського, Його високопреосвященство Ігнацій указав на юнака, який лежав біля головного вівтаря, вигнувшись у неприродній позі. — Він живий?

— Здається, так... Принаймні поки що... — невпевнено вичавив зі себе настоятель храму. — Мабуть, служитель не розрахував дозу священного напою.

Ігнацій презирливо скривився.

— Якщо священний напій ледь не вбив цього юнака, він або нікчемний слабак... або нечисть, яка прибрала людську подобу. І в тому, і в іншому випадку його не можна допускати до випробування. Заберіть його звідси! З іншими двома все в порядку?

— Так... Вони вже на плацу...

— Чудово!

Ігнацій, заховавши кисті в широких рукавах, попрямував до виходу. Сонячне світло, що пробивалося крізь вітражі, запалювало відблиски вогню у темно-багряних складках його сутани.

— Але ж, Ваше високопреосвященство... що з цим хлопцем робити далі? — голос настоятеля наздогнав його вже біля дверей.

Ігнацій нетерпляче насупився, дратуючись, що затримують через такі дрібниці. Кинув через плече:

— Мене це не обходить. У будь-якому разі він має зникнути. Назавжди. Зайві плітки нам не потрібні.

Зітхання настоятеля луною відбилося від високих кам'яних склепінь і сполохано затихло вниз.

— А його родичі, Ваше високопреосвященство? Як ми їм пояснимо?..

— Ви що, вчора народились?! — Ігнацій усім корпусом розвернувся до підлеглого, ледь стримуючи лють. Багряна пелерина майнула у вітражному світлі сполохом полум'я. — Які ще пояснення? Скажете, що їхній син — єретик. Нехай

і думати про нього забудуть та дякують, що ми не взялися перевіряти й інших членів цієї родини на предмет зв'язків із нечистю. Вам зрозуміло?

— Так, Ваше високопреосвященство, — настоятель за-
попадливо вклонився.

— І моя вам порада: якщо бажаєте залишитися на своє-
му місці, ставте якомога менше зайвих питань.

Сонячне світло увірвалось у прочинені двері собору на-
зустріч Ігнацію. Його високопреосвященство на мить за-
плющився й, роздратовано затуляючи очі долонею, вийшов
на подвір'я.

Двоє хлопців зятято напосідалися зі шпагами на міцно-
го чоловіка років тридцяти. Він стояв майже непорушно,
лише правиця із затиснутою шпагою виписувала в повітрі
фантастичні піруети. Ось уже один із юнаків, зойкнув-
ши, схопився за плече: на білому шовку сорочки виступила
червона пляма. Однак натиску він не послабив. Навпаки,
здавалося, рана лише розлютила його, й він кинувся на су-
противника з подвійним завзяттям.

За поєдинком уважно спостерігали Рудольф, герцог
Гельденський, та чоловік у військовому мундирі особистої
герцогської гвардії.

— Ці пройдуть випробування, — схвально мовив вій-
ськовий до герцога, киваючи на хлопців. — Ви гляньте, які
зятяті...

— Ну, якщо вже сам начальник гвардії сказав, що про-
йдуть, значить, точно достойні, — на обличчі герцога про-
ступила ледь помітна усмішка. — То що, Гаральде, при-
пиняти двобій? Чи нехай іще себе покажуть? — Рудольф
озирнувся до співрозмовника.

— Припиняйте, — кивнув начальник гвардії.

— Випробування пройдено! — вигукнув герцог, ляскаю-
чи в долоні.

Учасники поєдинку зупинилися не відразу. Один із хлоп-
ців, той самий, який був поранений у плече, продовжував

наступати на супротивника, аж поки не втрутився начальник гвардії. Той, кого його світлість називав просто Гаральдом, рішуче перехопив юнака за руку.

— Усе, хлопче, ти пройшов випробування. Годі вже, вгамуйся. Іди додому та потіш родину доброю звісткою.

Той важко дихав, намагаючись випручатись і з ненавистю дивлячись у бік супротивника.

— Забери його і заспокой, — кинув Гаральд до другого юнака, який стояв поряд.

Той із готовністю підійшов до товариша.

Начальник гвардії обернувся до герцога.

— Ваша світлосте, а ніби ж цьогорічних претендентів мало бути троє. Де ще один? Як же його звали... — він клацнув пальцями. — Вилетіло з голови...

— Один із неофітів не пройшов Ніч спокути, — стримано зауважив Рудольф. — Його високопреосвященство сказав, що хлопця відіслали зі столиці.

Гаральд пильно поглянув ув очі герцога, той не стримався, опустив погляд. Кутик губ Гаральда ледь злетів угору.

— Із вашого дозволу, ваша світлосте, — він уклонився і поспішив залишити плац.

Герцог окинув оком внутрішнє подвір'я й помітив сина, який, примостившись на сходах, зацікавлено спостерігав за усім, що тут відбувалося. Упіймавши погляд батька, Адріан швидко збіг вниз і підійшов до герцога.

— Ви все бачили, Адріане? — герцог скуйовдив неслухняну синову чуприну.

— Так, батьку, — хлопчик пильно дивився у вічі йому. — А на мене теж чекатиме таке ж випробування?

— Так, і навіть значно важче. Адже спадкоємця перевіряють не лише на військову вправність. Ви маєте ще й показати свою спроможність як майбутній правитель. Скажімо, я супроводжував батька, коли ми підписували союзний договір із гірськими князями, і брав участь у перемовинах.

— А... — почуте явно збентежило Адріана. — А буває, що хлопці не проходять випробування?

— Звісно, буває.

— І що тоді?

— Тоді ще рік їх не вважають дорослими чоловіками, і випробування повторюють наступного року.

— Тобто, якщо я не пройду...

Обличчя герцога посуворішало.

— Ніяких «не пройду», Адріане. Спадкоємець відрізняється від усіх інших юнаків герцогства. Якщо ви не пройдете випробування з першого разу, то назавжди втратите право на герцогський титул.

Обличчя хлопчика обурено витягнулося. Схоже, на такий розвиток подій він не розраховував.

— Ви пройдете випробування, — тон батька не терпів заперечень. — Бо ви — законний спадкоємець герцогів Гельденських. Саме задля цього я винайняв вам найкращих учителів... До речі, — Рудольф пильно подивився на сина, — мені здається, що зараз у вас мали би бути заняття.

Хлопчик помітно знітився.

— Негайно повертайтеся до класної кімнати. І надалі попросу вас відповідальніше ставитися до навчання.

— Так, батьку...

Пронизливий нелюдський крик, швидше вереск, розітнув нічну тишу герцогського замку. Один із гвардійців, які стояли на варті біля покоїв юного спадкоємця, миттю кинувся на голос. Інший обережно зазирнув до кімнати Адріана й похолов: ліжко хлопця виявилось порожнім.

Уже за кілька хвилин уся сторожа була на ногах. Начальник гвардії, Гаральд де В'ен, намагався домогтися хоч якогось більш-менш прийняттого пояснення від молоденької фрейліни (кричала саме вона). Однак дівчина лише тремтіла, як у пропасниці, рукою вказуючи кудись у темний закуток.

— Там... там... — затинаючись, повторювала вона.

— Що таке? Де? Он там? Ей, хто-небудь присвітїть-но мені!

ЗМІСТ

ПРОЛОГ	5
ЧАСТИНА I	7
ЧАСТИНА II	95
ЧАСТИНА III	203
ЕПІЛОГ	328